

॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ एकाद्वेति शौर्यगर्वादर्जुनोपि मिथ्याप्रतिज्ञत्वाच्च पपातेत्यर्थः ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ अत्यशनाद्वलुगर्वाच्च भीमसेनः पपातेत्याहातिभुक्तमिति ॥ २५ ॥ २६ ॥ इति

तांस्तु प्रपतितान् दृष्ट्वा पाण्डवः श्वेतवाहनः ॥ पपात शोकं संतप्तस्ततो नु परवीरहा ॥ १८ ॥ तस्मिंस्तु पुरुषव्याघ्रे पतिते शक्रतेजसि ॥ म्रियमाणे दुराधर्षे भीमो राजान
मब्रवीत् ॥ १९ ॥ अहं तं न स्मराम्यस्य स्वैरेष्वपि महात्मनः ॥ अथ कस्य विकारो यं येनायं पतितो भुवि ॥ २० ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ एकाहानि दह्यं वै शत्रून् नित्य
र्जुनो ब्रवीत् ॥ न च तल्लुतवानेष शूरमानी ततो पतत् ॥ २१ ॥ अवमेनेधनुर्ग्राहनेष सर्वांश्च फाल्गुनः ॥ तथा चैतन्न तु तथा कर्तव्यं भूतिमिच्छता ॥ २२ ॥ वैशं
पायन उवाच ॥ इत्युक्त्वा प्रस्थितो राजा भीमोऽथ निपपात ह ॥ पतितश्चाब्रवीद्भीमो धर्मराजं युधिष्ठिरं ॥ २३ ॥ भीमो राजन् न वेक्षस्व पतितो हं प्रियस्तव ॥ किं नि
मित्तं च पतनं ब्रूहि मे यदिवेत्यहं ॥ २४ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अतिभुक्तं च भवता प्राणेन च विकथ्यसे ॥ अनवेक्ष्य परं पार्थ तेनासि पतितः क्षितौ ॥ २५ ॥ इत्यु
क्त्वा तं महाबाहुर्जगामानवलोकयन् ॥ श्वाप्येको नु ययौ यस्ते बहुशः कीर्तिता मया ॥ २६ ॥ इति श्रीमहाभारते महाप्रस्थानिके पर्वणि द्रौपद्यादिपतने द्वितीयो
ऽध्यायः ॥ २ ॥ ॥ २७ ॥ वैशंपायन उवाच ॥ ततः सन्नादयन् शक्रो दिवं भूमिं च सर्वशः ॥ रथेनोपययौ पार्थमारोहेत्यब्रवीच्चतं ॥ १ ॥
स्वभ्रातृन् पतितान् दृष्ट्वा धर्मराजो युधिष्ठिरः ॥ अब्रवीच्छोकं संतप्तः सहस्राक्षमिदं वचः ॥ २ ॥ भ्रातरः पतितो मेऽत्र गच्छेयुस्ते मया सह ॥ न विना भ्रातृभिः स्वर्गमि
च्छे गंतुं सुरेश्वर ॥ ३ ॥ सुकुमारी सुखाहं च राजपुत्री पुरंदर ॥ सास्माभिः सह गच्छेत्तत्तद्भवाननुमन्यतां ॥ ४ ॥ शक्र उवाच ॥ भ्रातृन् द्रक्ष्यसि स्वर्गत्वमग्रत
स्त्रिदिवंगतान् ॥ कृष्णया सहितान्सर्वान्माशुचो भरतर्षभ ॥ ५ ॥ निक्षिप्यमानुषं देहं गतास्ते भरतर्षभ ॥ अनेन त्वं शरीरेण स्वर्गं गतान संशयः ॥ ६ ॥ युधिष्ठिर
उवाच ॥ अयं श्वाभूत भव्ये शभक्तो मामं नित्यमेव ह ॥ स गच्छेत्तमया सार्धमानुशं स्याहि मे मतिः ॥ ७ ॥ शक्र उवाच ॥ अमर्त्यत्वं मत्समत्वं च राजन् श्रियं कृत्वा
महतीं चैव सिद्धिं ॥ संप्राप्तोऽद्य स्वर्गं सुखानि च त्वं त्यज श्वानं नाना च नृशंसमस्ति ॥ ८ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अनार्यमार्येण सह सनेत्र शक्यं कर्तुं दुष्करमेतदार्य ॥
मामे श्रिया संगमनं तयास्तु यस्याः कृते भक्तजनं त्यजेयं ॥ ९ ॥

महाप्रस्थानिके पर्वणि नैलकंठीये भारत भावदीपे द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ ॥ २७ ॥ ततः सन्नादयन् नित्यस्य बांधवभोज्यैवलक्ष्मीः श्रेयसी न त्वमात्रभोज्येति तात्पर्यं ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥
अयं श्वेत्यादिर्नीचतरमपि संनिहितं यथा सख्यसुखविभागेन संभावयेत्यश्वात्स्वयंतद्वोक्तव्यमिति तात्पर्यं ॥ ७ ॥ नात्रेति अस्थस्य संगत्यागे नृशंसं निर्बयत्वं नास्ति ॥ ८ ॥ ९ ॥

अथ तान्मुच्यमानान् द्रष्टुं स्वर्गं गतान् ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥